

SEGUEIX ENCARA EL GOVERN SOVIÈTIC ELS PRINCIPIS ADOPTATS FA ARA VINT ANYS? ¹

Lev Trotski

13 de gener de 1938

versió catalana feta per Alejo Martínez – alejomp@lycos.es - des de: “¿Sigue aún el gobierno soviético los principios adoptados hace veinte años?”, en *Escritos*, tom IX, volum 1, Editorial Pluma, Bogotà, 1977, pp. 188-198.

A fi de respondre correctament a la pregunta formulada en el títol d'aquest article, cal, primer que res, establir la diferència entre la conquesta bàsica de la Revolució d'octubre (la propietat nacionalitzada) i la política de l'actual govern. Hi ha una contradicció entre la forma revolucionària de la propietat i la política termidoriana, és a dir, reaccionària. Però fins al moment aquesta política ha estat incapaç (o no s'ha atrevit, o no ha tingut èxit encara) de derrocar la forma revolucionària de la propietat. Les tendències sostingudes per l'actual govern estan directament oposades al programa del bolxevisme. Però mentre existisquen les institucions erigides per la revolució, la burocràcia està obligada a adaptar exteriorment les seues tendències als antics principis bolxevics: continua jurant pels pactes d'octubre; invoca els interessos del proletariat i es refereix invariablement a l'estat soviètic com a socialista. Pot dir-se sense risc a errar que en la història de la humanitat mai hi ha hagut un govern més mentider i hipòcrita que el de la burocràcia.

En si i per a si, la preservació de la propietat estatal dels mitjans de producció és d'una gran significació progressiva, ja que, amb l'ajuda de l'economia planificada, permet aconseguir un ràpid desenvolupament de les forces productives. És veritat que les estadístiques econòmiques publicades per la burocràcia no mereixen cap confiança: exageren sistemàticament els èxits mentre que oculten els fracassos. No obstant resulta inconcebible negar el fet que encara avui les forces productives de la Unió Soviètica s'estan desenvolupant a un ritme que no fou ni és conegut en cap altre país del món. Qualsevol que rebutge veure aquest aspecte del cas, identificant el règim soviètic amb el feixisme (com per exemple Max Eastman) llença, com diuen els alemanys, el bebè amb l'aigua del bany. El desenvolupament de les forces productives és el factor fonamental de la cultura humana. Sense augmentar el poder de l'home sobre la naturalesa és impossible pensar ni tan sols en destruir la dominació de l'home per l'home. El socialisme no pot erigir-se sobre l'endarreriment i la pobresa. En el transcurs dels darrers vint anys, la premissa tècnica del socialisme ha fet un gran pas cap avant en la Unió Soviètica.

No obstant, açò no és mèrit de la burocràcia. Al contrari, la casta dirigent s'ha transformat en el més gran fre al desenvolupament de les forces productives. L'economia socialista, en la seua pròpia essència, ha de prendre com a guia els interessos dels productors i les necessitats dels consumidors. Aquests interessos i necessitats només poden trobar la seua expressió a través d'una democràcia completament florent de productors i consumidors. La democràcia, en aquest cas particular, no és determinat tipus de principi abstracte. És l'únic mecanisme concebible per tal de preparar el sistema socialista de l'economia i portar-lo a terme en vida.

La camarilla dirigent beneficiària ha reemplaçat el soviets, el partit, el sindicat i la democràcia cooperativa per la dominació dels funcionaris. Però una burocràcia, àdhuc composta de genis, no podria assegurar des de les seues oficines les proporcions necessàries entre totes les branques de l'economia, és a dir, la correspondència necessària entre producció i consum. Allò que el lèxic de la justícia de Stalin designa com a "sabotatge" és en realitat una de les malignes conseqüències dels mètodes burocràtics de dominació. Les manifestacions de desproporció, deixadesa i confusió en constant augment amenacen socavar les mateixes bases de l'economia planificada. La burocràcia cerca, invariablement, "el culpable". En la majoria dels casos aqueix és el significat secret dels judicis soviètics contra els sabotejadors.

Trobar una explicació al règim existent en "la set de poder" personal de Stalin és massa superficial. Stalin no és un individu sinó el símbol d'una casta. El poder no és quelcom incorpori. El poder capacita hom per a apropiarse i disposar de valors materials. Naturalment, una igualtat total no pot assolir-se d'un sol salt. Certa diferència en salaris s'estableix en un període donat, en profit d'una creixent productivitat laboral. No obstant, la següent pregunta és d'importància decisiva per tal d'avaluar la naturalesa de la societat: s'està desenvolupant la societat en direcció a la igualtat o en direcció als privilegis? La resposta no deixa lloc per a cap classe de dubtes. La diferenciació de la societat soviètica ha excedit fa temps els límits de la necessitat econòmica. Els privilegis materials de la burocràcia han crescut com un glacera. Temorenc del seu aïllament de les masses, la burocràcia cerca crear una nova aristocràcia obrera i kolkhoziana sota la bandera del *stakhanovisme*.

El repartiment de l'ingrés nacional determina al seu torn el règim polític. La casta dirigent no pot permetre una democràcia de productors i consumidors per la simple raó que desposseeix despietadament tant els uns com els altres. Hom pot acceptar com fet establert que la burocràcia devora almenys la meitat dels fons nacionals de consum, prenent en consideració, per descomptat, no sols vivenda, alimentació, vestit, mitjans de transport i comunicació sinó, també, institucions educatives, premsa, literatura, esports, cinema, ràdio, teatres, museus, etcètera. Podem, doncs, dir amb plena justificació que tanmateix que la

burocràcia està encara obligada a adaptar-se a les institucions i tradicions de la Revolució d'Octubre, la seua política, que expressa els seus propis interessos, és directament oposada als interessos del poble i del socialisme.

La mateixa contradicció bàsica pot corroborar-se en les altres esferes de la vida social, com ara l'estat, l'exèrcit, la família, l'escola, la cultura, la ciència, l'art, etcètera.

Des del punt de vista del *marxisme*, l'estat és un aparell per mitjà del qual una classe governa sobre una altra. La dictadura del proletariat és només una institució temporal indispensable als treballadors per a fer front a la resistència dels explotadors i per a destruir l'explotació. En una societat sense classes l'estat, com a aparell de coerció, ha de marcir-se gradualment i ser reemplaçat per la lliure autoadministració de productors i consumidors. Però, què observem en la realitat? Vint anys després de la revolució, l'estat soviètic ha esdevingut l'aparell de coerció i compulsió més centralitzat, despòtic i assedegat de sang. Per tant l'evolució de l'estat soviètic actua en total contradicció amb els principis del programa bolxevic. La raó d'açò es troba en què la societat, com ja s'ha dit, s'està desenvolupant, no vers el socialisme, sinó vers el renaixement de contradiccions socials. Si el procés continua en aquesta direcció ha de menar, inevitablement, al renaixement de les classes, la liquidació de l'economia planificada i la restauració de la propietat capitalista. El règim estatal arribarà a ésser, en aqueix cas, inevitablement feixista.

La Revolució d'Octubre proclamà com a una de les seues tasques: dissoldre l'*exèrcit* en el poble. Es presumí que les forces armades es construirien sobre el principi de la milícia. Només aquesta classe d'organització de l'exèrcit, en fer del poble l'amo armat del seu propi destí, correspon a la naturalesa de la societat socialista. En el curs de la primera dècada es féu una preparació sistemàtica per a la transició d'un exèrcit de quarters a un exèrcit de milícia. Però, des del moment en què la burocràcia assolí aixafar tota manifestació d'independència de la classe treballadora, transformà obertament l'exèrcit en un instrument de la seua pròpia dominació. El sistema de milícia fou abandonat completament. Un exèrcit de dos milions és ara simplement un exèrcit de quarter en el seu caràcter. S'ha instituït una casta d'oficials amb generals i mariscals. D'un instrument de defensa socialista, l'exèrcit ha estat transformat en un instrument de defensa dels privilegis de la burocràcia. No obstant, les coses no s'han detingut ací. La lluita entre l'estreta camarilla de Stalin i els dirigents militars amb major autoritat i talent, dedicats genuïnament als interessos de la defensa, ha menat a la decapitació de l'Exèrcit Roig.

La posició de la *dona* és l'indicador més gràfic i eloqüent per tal d'avaluar un règim social i una política estatal. La Revolució d'Octubre escriugué en la seua bandera l'emancipació femenina i creà la legislació més progressista de la història sobre el matrimoni i la família. Açò no significa per descomptat que una

“vida feliç” estava disponible immediatament per a la dona soviètica. La genuïna emancipació de les dones és inconcebible sense un avanç general de l'economia i la cultura, sense la destrucció de la unitat familiar econòmica petit burgesa, sense la introducció de la preparació socialitzada dels aliments i l'educació. Mentre, guiada pel seu instint conservador, la burocràcia s'ha alarmat davant de la “desintegració de la família”. Ha començat cantant panegírics al sopar i la bugaderia familiars, és a dir a l'esclavitud domèstica de la dona. Per a rematar-ho, la burocràcia ha restaurat el càstig criminal dels avortaments, tornant oficialment a les dones a l'estat d'animals de càrrega. En completa contradicció amb l'ABC del comunisme, la casta governant ha restaurat així el nucli més reaccionari i ignorant del règim de classe, és a dir, la família petit burgesa.

La situació no és molt millor en el camp de la *cultura*. El creixement de les forces productives ha creat la premissa material per a una nova cultura. Però el seu desenvolupament és inconcebible sense crítica, sense errors, sense treball creatiu independent, en una paraula, sense el despertar de la personalitat humana. No obstant, la burocràcia refusa tolerar el pensament independent en qualsevol camp d'activitat creativa. I té raó a la seua manera: el despertar de la crítica, en l'esfera de l'art o de la pedagogia, es dirigirà inevitablement contra la burocràcia, els seus privilegis, la seua ignorància, i el seu govern arbitrari. Ací es troba l'explicació al fet que la “purga”, havent començat amb el partit, ha penetrat més tard en totes les esferes de la vida social sense cap excepció. Amb el “trotskisme” com a marca, la GPU “purga” poetes, astrònoms, pedagogs i músics i així els millors caps cauen davant la boca dels revòlvers. És concebible sota aquestes condicions parlar de cultura “socialista”?

En el camp de l'*alfabetització* ordinària els èxits són indubtables. Desenes de milions han après a llegir i escriure. Paral·lelament, tanmateix, hom els ha privat del dret a expressar les seues opinions i interessos a través de la paraula impresa. La premsa serveix només la burocràcia. Els anomenats poetes “socialistes” tenen el dret només d'escriure himnes a Stalin. El mateix dret es dóna als prosistes i la població està obligada a llegir-los. El mateix succeeix respecte al cinema, ràdio, teatre, etcètera. Un text d'història russa guanyador d'un premi s'ha introduït recentment a les escoles. Pot dir-se sense exageració que aquest text consisteix únicament en falsedats a fi de justificar el despotisme de la burocràcia i l'autocràcia personal de Stalin. Fins a texts sobre la història de l'església catòlica, publicats amb l'aprovació del Vaticà, són models de rectitud científica en comparació amb els texts stalinitzats en la Unió Soviètica. Milions de caps de xiquets són infectats i enverinats per aquesta literatura prostituïda.

La Revolució d'Octubre no sols proclamà el dret de totes les *nacions* a tenir un desenvolupament cultural independent sinó, també, a la separació estatal. En realitat la burocràcia ha transformat la Unió Soviètica en una nova presó dels

pobles. La veritat és que la llengua i l'escola nacionals continuen existint: en aquesta esfera el més poderós despotisme no pot revertir la roda de l'evolució. Però la llengua de les diverses nacionalitats no és un òrgan dels seus desenvolupaments independents, sinó de la dominació burocràtica sobre elles. Els governs de les repúbliques nacionals són, naturalment, nomenats per Moscou o, per a dir-ho amb major precisió, per Stalin. Però allò de sorprenent és que trenta d'aquests governs han resultat, sobtadament, conformats per "enemics del poble" i agents de governs estrangers. Darrere d'aquesta acusació que sona tosca i ridícula àdhuc en llavis de Stalin i Vishinski, s'amaga realment el fet que, en les repúbliques nacionals, funcionaris, fins i tot aquells nomenats pel *Kremlin*, acaben dependent de condicions i estats d'ànim locals i gradualment es contagien d'un esperit contrari a l'asfixiant centralisme de Moscou. Comencen a somiar o a parlar sobre el reemplaçament de l'"amat cabdill" i afliurar els tentacles d'acer. Aquesta és la vertadera raó per la qual totes les repúbliques nacionals de la Unió Soviètica han estat decapitades recentment.

És difícil trobar en la història un cas de reacció no tenyit d'*antisemitisme*. Aquesta peculiar llei històrica es corrobora avui en dia completament en la Unió Soviètica. En el seu interessant, encara que poc profund, llibre *Assignment in Utopia*, Eugene Lyons, qui visqué molts anys a Moscou, relata com la burocràcia explota sistemàticament i sorneguera els prejudicis antisemites a fi d'imposar el seu govern. I com podria ésser d'una altra manera? El centralisme burocràtic és inconcebible sense xovinisme, mentre que l'antisemitisme ha estat sempre la línia de menor resistència en quant afecta aquell.

Durant aquests vint anys, el capgirament en l'esfera de la *política exterior*, no ha estat menys dràstic que el de la política interna. Només per inèrcia, o amb algun pensament ocult, la reacció burgesa continua acusant Stalin d'inspirador de la revolució mundial. En realitat el *Kremlin* ha esdevingut un dels pilars de la llei i l'ordre conservadors. L'època en què el govern de Moscou solia vincular el destí de la república soviètica amb el del proletariat mundial i dels pobles oprimits de l'Orient ha estat abandonada fa ja molt de temps. Fent a una banda el problema de si la política del "Front Popular" és bona o roïna, aquesta ha estat, precisament, la política tradicional del menxevisme contra què lluità Lenin tota la seua vida. Assenyala la renúncia de la revolució proletària a favor de la democràcia burgesa conservadora. La casta dominant de Moscou busca avui només una cosa i res més: viure en pau amb totes les classes governants.

La contradicció entre la Revolució d'Octubre i la burocràcia termidoriana ha trobat la seua més dramàtica expressió en l'aniquilació de l'*antiga generació bolxevic*. Vishinski, Iezov, Troianovski, Maiski, agents de la Komintern i de la GPU, periodistes del tipus Duranty-Louis Fischer, advocats a l'estil de Pritt, no enganyaran l'opinió pública mundial. Ningú continua creient que centenars d'antics revolucionaris, dirigents del Partit Bolxevic sota la il·legalitat tsarista i

la guerra civil, diplomàtics revolucionaris soviètics, caps militars de l'Exèrcit Roig, i de trenta repúbliques nacionals soviètiques, s'han convertit (ahora i com si fóra una ordre) en agents del feixisme. La Comissió d'Investigació de Nova York, composta de persones impecables i imparcials, després de nou mesos de treball deixà al descobert que els Judicis de Moscou eren la mentida més elaborada en la història humana.

El problema avui no és provar que Zinoviev, Kamenev, Smirnov, Piatakov, Serebriakov, Sokolnikov, Radek, Rakovski, Krestinski, Tukhatxevski i centenars d'altres han caigut víctimes d'un frau. Açò ha estat provat. Allò que està en discussió és explicar com i per què la camarilla del *Kremlin* ha pogut haver-se arriscat a engegar un frau tan monstruós. La resposta està en tot el que succeí abans.

En la seua lluita pel poder i els diners, la burocràcia està obligada a reprimir i destruir aquells grups connectats amb el passat, que saben i recorden el programa de la Revolució d'Octubre i es dediquen sincerament a les tasques del socialisme. L'assassinat d'antics bolxevics i d'elements socialistes entre les generacions madura i jove és l'anella necessària en la cadena de reacció anti-*Octubre*. Aqueixa és la raó per la qual el fiscal dels judicis prové de la Guàrdia Blanca, Vishinski. Aqueixa és la raó per la qual la Unió Soviètica està representada a Washington per un integrant també de la mateixa Guàrdia Blanca, Troianovski, i a Londres per un antic ministre de Koltxak, Maiski, etcètera. La gent necessària apareix en els llocs necessaris.

A males penes algú serà enganyat per la farsa de les recents eleccions de Moscou. Hitler i Goebbels han perpetrat més d'una vegada la mateixa cosa de la mateixa manera. Només cal llegir allò que la premsa soviètica ha escrit en referència als plebiscits de Hitler a fi d'entendre el secret del "triomf" de Stalin. Els experiments electorals totalitaris testifiquen només que, una vegada que tots els partits han estat aixafats, incloent-hi el propi, que els sindicats han estat estrangulats, que la premsa, la ràdio i el cinema han estat subordinats a la Gestapo o a la GPU, si pa i treball es donen només als dòcils o als silenciosos, mentre que un revòlver es col·loca en el pols de tot votant, aleshores és possible assolir resultats electorals "unànimes". Però aquesta unanimitat no és ni eterna ni estable. Les tradicions de la Revolució d'Octubre han desaparegut de l'arena oficial, però continuen vivint en la memòria de les masses. Després de la cortina de fraus jurídics i electorals, les contradiccions continuen aprofundint-se i no poden deixar de menar a una explosió. La burocràcia reaccionària ha d'ésser derrocada i ho serà. La revolució política en la Unió Soviètica és inevitable. Significarà l'alliberament dels elements de la nova societat del jou de la burocràcia usurpadora. Només si aquesta condició es presenta, la Unió Soviètica serà capaç de desenvolupar-se vers el socialisme.

¹ “Segueix encara el govern soviètic els principis adoptats fa ara vint anys?”, *Forward*, 12 i 19 de febrer de 1938.